

İHRACATTA GÜMRÜK İŞLEMLERİ

1- Temsil

İhracatçı firma, gümrük beyanını kendisi yapabileceği gibi, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nda düzenlenen temsil müessesesinden faydalanarak bir Gümrük Müşaviri aracılığıyla da gümrük beyanında bulunabilir.

Dış ticaret işlemlerinin yürütülmesinde ihracatçı ve ithalatçılarımıza müşavirlik hizmeti veren gümrük müşavirliği, ülkemizde kanunla çerçevesi çizilmiş bir meslektir. 1909 yılından beri Türk Ticaret hayatında bulunan ve müşterilerine gümrükleme ve lojistik hizmetleri yanında, danışmanlık hizmeti veren, dış ticaretin her aşamasında görev alan ve dış ticaret sektörüne yön veren gümrük müşavirleri, Türkiye genelinde gümrük idarelerinde işlem gören beyannamelerin % 85'ini takip etmektedirler.

Gümrük Müşavirliği konusunda ayrıntılı bilgi, Gümrük Müsteşarlığı'ndan (Gümrükler Genel Müdürlüğü) ve İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Mersin'de bulunan Gümrük Müşavirleri Derneklerinden alınabilir.

2- Beyan

İhracat, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 150. maddesinde şöyle tanımlanır: "İhracat rejimi, serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir." Buna göre; Gümrük Mevzuatı gereğince, ihraç eşyasının gümrük idaresine beyan edilmesi zorunludur.

Gümrük beyanı, gümrük beyannamesi ile yapılır.

İhraç eşyasına, ihracatın şekline ve ihracat yapılan ülkeye göre gerekli olan belgeler de eklenerek hazırlanan gümrük beyannamesi, ihracatçı birliklerine onaylatıldıktan sonra gümrük idaresine başvurulur.

Gümrük idarelerinde yürütülen otomasyon projesi 2001 yılında tamamlanmış ve ihracatçıya gümrük beyanını elektronik olarak yapma imkânı sağlanmıştır.

İhracatçılarımız hem kendi ofislerinden hem internet üzerinden hem de gümrük idarelerinde bulunan veri giriş salonlarından gümrük beyanı yapabilmektedirler. İhracat gümrük beyannamesinin 1 ve 2 no'lu nüshaları ihracat işlemlerinin tamamlandığı gümrük idaresinde saklanmakta, 3 no'lu nüshası ise ihracatçıya verilmektedir.

3- Onay

Gümrük beyannamesinin gümrük idaresi tarafından onaylanması için, ihraç eşyasının gümrük muayenesine hazır hale getirilmiş olması gereklidir.

Gümrük idaresinin onayına sunulan gümrük beyannamesi, ekli belgeleriyle birlikte gümrük onay memuruna verilir.

Onay memuru beyannameye ekli belgeler ile beyanname üzerindeki bilgileri karşılaştırarak kontrolünü yapar.

Bu kontrolün sonucunda bir uyumsuzluk tespit edilmez ise, beyanname onay memuru tarafından bilgisayar sistemi üzerinde onaylanır.

Onay memuru, beyannamenin kâğıt nüshasını da mühürleyip imzalayarak onay işlemini tamamlar.

4- Muayene

Bilgisayar sistemi beyanname konusu ihraç eşyasının hangi muayene memuru tarafından ve ne şekilde muayene edileceğini belirler.

Muayenenin türü kırmızı, sarı, yeşil ve mavi hatlara göre belirlenir.

- Kırmızı hat;** eşyanın fiziki muayenesi ile birlikte belge kontrolünün de yapıldığı hattır.
- Sarı hat;** fiziki muayeneye gerek görülmeksizin eşyaya ait beyanname ve eklerinin doğruluğunun ve birbiriyle uygunluğunun kontrol edildiği hattır.
- Mavi hat;** eşyanın veya buna ilişkin yazılı beyan ve ilgili belgelerin veya ticari belge ve verilerin sonradan kontrol edildiği hattır.
- Yeşil hat;** eşyanın belge kontrolüne veya fiziki muayeneye tabii tutulmadığı işlemidir.

5- Fiili İhracat

Muayene sonucunda ihraç eşyasının gümrük beyanına uygun olduğunun anlaşılması halinde bu durum beyanname üzerinde gösterilir ve eşyanın çıkışına izin verilir. Fiili ihracatın gerçekleşmesi ile birlikte ihracat gümrük işlemi tamamlanmış olur. 4458 sayılı Gümrük Kanunu “fiili ihracat” kavramını şöyle tanımlar: “İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla, fiilen ihraç edilmiş sayılır. Bu durumda, ihraç eşyası üzerindeki gümrük denetimi sona erer.”

Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkış tarihi, karadan çıkışlarda gümrük tarafından çıkış işlemleri tamamlanıp kara sınırından fiilen çıktığı, sahil gümrüğünde denizden çıkışta ise, eşyanın taşınacağı deniz taşıtına fiilen yüklendiği tarihtir.

6- Özet Beyan

Özet beyanın, beyanname ve taşıma senetleri karşılaştırılarak uygun bulunması halinde özet beyan ve beyanname kapatılır. Özet beyanın ve beyannamenin kapatma tarihi özet beyan servisindeki görevliler tarafından özet beyan ve beyanname üzerine kaydedilir.

7- İhracat Gümrük İşlemlerinin Tamamlanması

Gümrük beyannamesinin kağıt üzerinde ve bilgisayar sisteminde kapatılması ile birlikte ihrac eşyasının gümrük işlemleri tamamlanmış olur.

Kapatılan ihracat beyannamesi üzerindeki bilgiler Gümrük Müsteşarlığı tarafından elektronik olarak Maliye Bakanlığı'na aktarılır. Böylece, ihracatçı, ihracattan doğan KDV iadesini alabilmek için vergi dairesine başvurduğunda, gümrük beyannamesi elektronik olarak görüntülenebilmektedir.

HAZIRLAYAN VE SUNAN

REC KARGO İŞ GELİŞTİRME VE
İNNOVASYON DİREKTÖRLÜĞÜ